

Стручњаци траже да се повуче Закон о подстицању грађевине

Усвајањем Закона о подстицају грађевинској индустрији у условима економске кризе Влада Републике Србије је себи дала за право да одлучује којим предузећима ће поверити вишемилионске послове у грађевини. Не само да се овим подстиче корупција, већ се директно крши и Закон о јавним набавкама, Закон о заштити конкуренције, па и међународни ЦЕФТА споразум, а самим тим и Устав.

Корупционашки, нетранспарентни и неререформски, по речима наших саговорника, основне су одлике закона усвојеног 20. јуна. Наиме, када Влада буде решила да гради или реконструише аутопут, уместо да се распише тендер и изабере најповољнија понуда, одређивањем критеријума Влада ће бити у позицији да посао понуди неколицини или чак само једном грађевинском предузећу, а цену радова ће одредити она сама. По речима Данила Шуковића из Савета за борбу против корупције, ефекти овог закона ће бити катастрофални.

– Процедуре које закон предвиђа су нетранспарентне. Не знамо да ли ће Влада одредити цену далеко већу од реалне, а посао поверити предузећу које, примера ради, финансира њихове партије. Прописи су мимо сваке тржишне логике, тим пре што ће за послове моћи да конкуришу само предузећа која се налазе у општини где се објекат гради. Буде ли се применио, последица овог закона ће бити апсолутна корупција – наводи Шуковић.

Ту, међутим, није крај. Шуковић наводи да ће новац потребан за пројекте бити поверен Фонду за развој чији рад ни сам није довољно транспарентан. Подсетимо, као што смо већ писали, у Управном одбору Фонда седе све сами министри који и без овог закона новац дају онима који га имају на претек, а сада ће му се на располагање ставити и новац из републичког и буџета локалних самоуправа, као и средства која ће се за грађевинске пројекте обезбедити дизањем кредита код комерцијалних банака.

Због свега тога, Савет за борбу против корупције је дописом од премијера Мирка Цветковића затражио да се спорни закон не примењује. Наводе да би то урадили и раније да закон није усвојен по хитној процедури, што је скандалозно и по мишљењу народне посланице Весне Пешић, која истиче да је самим тим изостала и јавна расправа, а са законом нису стигли да се ваљано упознају ни посланици.

– Мало је познато, али сви закони од 1. јуна па до 1. октобра се доносе по убрзаном поступку. Тако се и овај закон провукао под фирмом „хитно“, односно без икакве јавне расправе и без довољно времена да се посланици с њим упознају. Посланици опозиционих партија су се борили из петних жила и указивали да ово представља готово позив на корупцију, али ништа није вредело. Закон, чији је сваки члан корупционашки, усвојен је, а по свему судећи и он ће, баш као и Закон о електронским комуникацијама, где је хитно само да БИА прислушкује грађане без дозволе – завршити на Уставном суду. Међутим, док суд одлучи цветаће корупција – истиче Весна Пешић.

Да је писање амандмана и указивање на све одредбе које су у супротности с постојећим системским законима, па чак и са самим Уставом, било узалудно, потврђује нам и Немања Ненадић из „Транспарентности Србија“.

– Послали смо конкретне предлоге амандмана свим посланичким групама, како би се ускладио овај и Закон о јавним набавкама. Нажалост, нису прихваћени. Један

од аргумената оних за изгласавање закона био је да је та индустрија у тешкој ситуацији, а истовремено грађевинари од државе потражују огромна дуговања која им се не исплаћују. Уместо тога, донет је закон који, осим што крши Закон о јавним набавкама, крши и ЦЕФТА споразум који гарантује равноправност страним и домаћим предузећима, а који, као међународни ратификовани споразум, по Уставу Србије има већу снагу од закона. Конкретне иницијативе су поднете и Уставном суду, а не видим како би га он могао оценити као валидан – истиче Ненадић.

С друге стране, у Удружењу грађевинара ПКС наводе да је закон донет како би се убрзале процедуре, истичу и да су злоупотребе могуће, али тврде да би онај ко би им у овом тренутку прибегао био ни мање ни више него – злочинац.

– Грађевина је у хаосу, не ради се ништа, а залихе су огромне. Овим законом ће се процедуре убрзати, истина је да су неке одредбе у супротности са Законом о јавним набавкама, али би у овом тренутку злоупотреба била равна злочину. Важно је да се грађевина покрене, а цене су и онако такве да покривају само трошкове рада, док профита нема – каже за „Блиц недеље“ Горан Родић, секретар Удружења у грађевинској индустрији у Привредној комори Србије.

Привредна комора упутила је позив грађевинарима да се региструју на сајт www.pomocgradjevini.rs како би могли да учествују на предстојећим пословима.

Важно је, међутим, поменути да грађевина стоји и због малог броја издатих грађевинских дозвола. Иако нема ваљаних образложења за срамне податке по којима се број дозвола издатих у Београду може избројати на прсте једне руке, сам Родић је у недавном интервјуу за наш лист навео да разлог треба тражити у појединим инвеститорима који грађевину коче, док не распродају станове које су направили.

Шта све закон предвиђа

- Влада, на предлог надлежних министарстава, односно надлежног органа јединице локалне самоуправе, утврђује пројекте за изградњу, реконструкцију, односно адаптацију.

- Пројекти за изградњу чија се реализација финансира су: школе и обданишта, болнице и друге здравствене установе, станови, аутопутеви и други државни путеви, спортски објекти, објекти за потребе обављања делатности из области културе и други објекти од јавног значаја.

- Влада утврђује услове и начин финансирања за сваки појединачни пројекат.

- На поступак избора пројектанта, вршиоца техничке контроле, извођача радова, вршиоца стручног надзора, као и вршиоца техничког прегледа, односно за потребе пројектног финансирања за изградњу објеката, примењује се преговарачки поступак без објављивања јавног позива у складу са законом којим се уређују јавне набавке.

- У реализацији ових пројеката учествују грађевинска предузећа чије је седиште на територији Републике Србије, која имају одговарајуће искуство и референце и запошљавају знатан број радника, односно према својим технолошким капацитетима могу запослити знатан број радника, а према критеријумима који ће се утврдити посебним актом Владе.

- Наручилац је дужан да упути позив свим предузећима која су претходним ставовима обухваћена, а према критеријумима који ће се утврдити посебним актом Владе.

- При реализацији ових пројеката мора се користити домаћи грађевински материјал у учешћу најмање 70 одсто.

Многи закони завршавају на Уставном суду

Закон о информисању, за који нису гласали ни сви посланици владајућих партија, тачније СПС, недавно је претрпео значајне промене, будући да је Уставни суд као неуставне оценио одредбе које се односе на новчане казне, јер представљају кршење слободе медија и изражавања. Подсетимо, против измена закона су била оба новинарска удружења, истакнути појединци из јавног живота.

Бланко оставке су завршиле пред Уставним судом. Устав, такав какав је, већ садржи одредбе којима признаје постојање институције бланко оставке, међутим владајућој гарнитуре то није било довољно. Доносећи Закон о локалним изборима отишли су корак

даље, па протурили да подносилац листе и одборник могу закључити уговор којим ће пренети право подносиоцу листе да у име одборника поднесе оставку на функцију одборника?! И овај покушај власти, да ствари, како је за наш лист навео професор права Богољуб Милосављевић, дигне на још безобразнији ниво, прошао је неславно.

Уредба о конверзији права коришћења грађевинског земљишта у право својине такође ће стићи пред Уставни суд. Тим Законом, наиме, затворен је круг корупције и малверзација који је пратио приватизацију. Закон о планирању и изградњи некако је готово неприметно прошао у Скупштини у време док је јавност галамила око измена Закона о информисању. Тим законом је омогућено да власници приватизованог земљишта изврше конверзију права коришћења у право власништва. Ово законско решење било би економски исплативо да Влада није донела уредбу којом је под трошкове прибављања права на коришћење подвела и укупну цену капитала и имовине. То значи да ће особа која је купила предузеће чије је земљиште јефттиније од цене самог предузећа земљу добити на поклон. У другом случају, када је цена предузећа мања од цене земљишта, купац добија предузеће на поклон. Овим је Влада тајкунима с којима је сарађивала у сумњивим пословима и којима је омогућила да у намештеним тендерима купују друштвена предузећа због атрактивног земљишта – најзад и поклонила то земљиште.

Закон о електронским комуникацијама доћи ће такође под лупу Уставног суда. Тим прописом су безбедносним агенцијама и полицији дата овлашћења да без дозволе суда могу да контролишу с ким, колико и када комуницирају грађани Србије. Заштитник грађана Саша Јанковић, који је предао УСС-у овај закон, навео је да очекује да закон пасти јер крши члан 41. Устава Србије који гарантује „неповредивост тајности писама и других средстава комуникације“.

Закон о Агенцији за борбу против корупције задесиће иста судбина, јер он захваљујући усвојеном амандману омогућава покрајинским посланицима да задрже по две фотеље до краја мандата. Председник Одбора Агенције за борбу против корупције Чедомир Чупић јавно је позвао председника Србије Бориса Тадића да не потпише ове измене закона јер су противуставне, што није уродило плодом. Чупић је изјавио за „Блиц“ да је изненађен да је посланичка група „За европску Србију“ изневерила договор Владе Србије и Агенције о изменама Закона о Агенцији за борбу против корупције. Он је рекао да је амандманом Владана Батића омогућено да се закон примењује селективно, што је супротно Уставу. Он је најавио да ће се Агенција обратити Уставном суду за оцену уставности и обавестити Савет Европе за борбу против корупције (ГРЕЦО), ОЕБС и Комисију за борбу против корупције УН.

- Све време се причало да ће Влада подвалити тако што ће се појавити „тајанствени амандмани“. Наиме, прво је Драган Марковић Палма поднео амандмане којима су дупле функције могле да се сачувају. Међутим, након притиска опозиције и јавности, он их је повукао. Тада се говорило се да је Палма то урадио у договору с Владом, како би се од притиска на Агенцију за борбу против корупције одустало, односно да се у Скупштину пошаље добар закон, а да онда владајућа већина приликом гласања усвоји спорне амандмане које ће у последњем тренутку подвалити други посланик. То се и догодило. Наиме, амандман је поднео Владан Батић који је прихватио да учини „услугу“ неким шефовима, па иако је Влада амандман одбила, посланици су га изгласали, што се готово никада није догодило – каже за наш лист Весна Пешић, народна посланица.

(Блиц)